

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε ένα νομοσχέδιο τεσσάρων ουσιαστικά άρθρων εκ των οποίων τα δύο συνιστούν την αρχή του. Πρόκειται για τα άρθρα 2 και 3 που εισαγουν την εκλογή δημάρχων και νομαρχών με τη σχετική πλειοψηφία του 42%.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναρωτιέμαι: Το πρόβλημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού στην Ελλάδα είναι το ποσοστό με το οποίο εκλέγεται ένας δήμαρχος ή νομάρχης; Φοβάμαι, είμαι βέβαιος πως όχι. Άλλα και σοβαρότερα είναι τα

προβλήματα και οι αντίστοιχες προκλήσεις.

Αναφέρω ενδεικτικά: Πρώτον, ο αριθμός των δήμων και νομαρχιών είναι μεγάλος, σημαντικά αναντίστοιχος και δυσανάλογος με τον πληθυσμό και τις διαστάσεις της χώρας μας. Αν εμμένουμε στην άποψη ότι οι δύο συνταγματικά κατοχυρωμένοι βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι δήμοι και οι κοινότητες, θεωρώ ορθολογικά ότι ο αριθμός των δήμων δεν πρέπει να ξεπερνά τους τετρακόσιους και των νομαρχιών τους τριάντα. Είναι επείγουσα και πρωταρχική ανάγκη να θεσπιστεί ένας δεύτερος «Καποδίστριας» μετά τη γενναία πρωτοβουλία του πρώτου.

Θεωρώ αδιανόητο που υπάρχουν πολλοί νομοί με πληθυσμό αισθητά μικρότερο από πολλούς δήμους. Ο τελευταίος σε πληθυσμό νομός της χώρας έχει μικρότερο πληθυσμό από τον τεσσαρακοστό δεύτερο σε πληθυσμό δήμο της χώρας.

Στον ίδιο προβληματισμό υπάγεται η αμφισβήτηση της ανάγκης ύπαρξης πολλών δήμων οι οποίοι από μακρού έπαψαν να είναι αυτόνομοι οικιστικοί ιστοί σε ικανή απόσταση από άλλους. Είναι απλά άθροισμα οικοδομικών τετραγώνων σε πλήρη σύνθεση γύρω-γύρω με άλλους απολύτως όμορους δήμους και χωρίς κανένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα, ούτε καν ιστορικό. Δείτε τις δεκάδες των δήμων που συγκροτούν το λεκανοπέδιο της Αττικής. Θα πάμε σε μητροπολιτικούς δήμους;

Δεύτερον, οι ετήσιες εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Συνηγόρου του Πολίτη καταμαρτυρούν στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης λειτουργίες τουλάχιστον ανορθόδοξης διαχείρισης του δημοσίου χρήματος, αν όχι διαφθοράς και ατασθαλιών, τις οποίες δυστυχώς οι κυβερνήσεις εκ των υστέρων τακτοποιούν.

Ο ουσιαστικός και αποτελεσματικός έλεγχος των δαπανών των Ο.Τ.Α. είναι αναγκαίος όσο ποτέ άλλοτε για το κύρος του θεσμού και για τη νομιμότητα των πράξεων των τοπικών αρχών.

Τρίτον, οι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης νομίζω ότι ουχί ορθώς αντικρίζονται σε ποσοστό πόρων της κεντρικής κυβέρνησης, δηλαδή του κρατικού προϋπολογισμού, οι οποίοι αυξομειώνονται ανάλογα με την απόδοσή τους. Θεωρώ ότι οι λειτουργικές δαπάνες των Ο.Τ.Α. πρέπει να καλύπτονται στο ακέραιο από τον κρατικό προϋπολογισμό και από εκεί και πέρα να καλύπτονται οι δαπάνες για τις ανάγκες των λεγόμενων τοπικών υποθέσεων, παραδείγματος χάριν έργα, υπηρεσίες κ.λπ..

Δεν έχω χρόνο για να αναφέρω και άλλα προβλήματα. Πιστεύω ότι όσο δεν δίνονται απαντήσεις και λύσεις στους προβληματισμούς που προανέφερα, θα είναι χωρίς ιδιαίτερη αξία και μικροκομματικού υπολογισμού επιμέρους παρεμβάσεις, όπως η εκλογή με ποσοστό άνω του 42%.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δύο είναι τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης στη συζητούμενη πρωτοβουλία της. Αντιγράφω από την αιτιολογική έκθεση και αντικρούω:

Πρώτον. «Η διασφάλιση ισχυρών Ο.Τ.Α. εν όψει του αναβαθμισμένου θεσμικού ρόλου τους στο Δ' Κ.Π.Σ.». Αναρωτιέμαι και ερωτώ ζητώντας συγκεκριμένες απαντήσεις και όχι γενικόλογες: Ποιος είναι ο αναβαθμισμένος ρόλος των Ο.Τ.Α. στο άμεσο μέλλον που δεν τον γνωρίζω; Μήπως αναβάθμιση είναι η θεαματική αύξηση του αριθμού των αμειβόμενων παραγόντων στους Ο.Τ.Α.; Θα κάνουν οι Ο.Τ.Α. πράγματα που δεν έκαναν έως τώρα; Και στο Δ' Κ.Π.Σ., θα αναλάβουν περισσότερες δράσεις απ'αυτές που ανέλαβαν στα προηγούμενα πακέτα και δεν το ξέρουμε;

Δεύτερον. «Με το επιδιωκόμενο πρότυπο ισχυρών δήμων δεν συνάδει η σύναψη ευκαιριακών συμμαχιών που δεν εξυπηρετούν πάντοτε την πρόοδο των τοπικών υποθέσεων και τη σταθερότητα στη διοίκηση ούτε επιτρέπουν τη διαμόρφωση σαφούς πολιτικού λόγου».

Δεν αμφισβητώ ότι η δεύτερη Κυριακή ευνοούσε κάποιες ευκαιριακές συμμαχίες. Αυτές θα αποτρέπονται με το απαιτούμενο μικρότερο ποσοστό εκλογής; Και γιατί βλέπουμε το μαύρο, δηλαδή τις συναλλαγές, και όχι το άσπρο, δηλαδή το υγιές, όπου στο δεύτερο γύρο συμπλέουν οι δυνάμεις που βρίσκονται εγγύτερα στον προγραμματικό τους λόγο;

Τρίτον. Το τρίτο, ως επικουρικό αναφερόμενο, επιχείρημα της αποτροπής δαπανών για τη δεύτερη Κυριακή, το αντιπα-

ΥΠΕΣΔΔΑ

12

κυρίες και κύριοι συνασέλφοι, μ'αυτές τις συνθήκες, χωρίς αρχές, χωρίς πολιτικές δεν μας λύνει το πρόβλημα το 42% για τους δήμους. Γι'αυτό και θα καταψηφίσουμε το νομοσχέδιο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Ευχαριστώ, κύριε Βλατή.

Η κ. Μακρή, έχει το λόγο.

ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ απλώς θα πω στο συνάδελφό μου κ. Βλατή ότι δεν με

περχυνται. κυρίες και κύριοι συνασέλφοι, η δημοκρατία έχει κόστος, το οποίο της αξίζει. Εκπτώσεις στις δαπάνες για την καλύτερη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών δεν νοούνται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατέθεσα στην επιτροπή και καταθέτω και στην Ολομέλεια προσωπική μου πρόταση για την αμβλύνση του ελλείμματος δημοκρατικής νομιμοποίησης που προκύπτει από την εισαγωγή του ποσοστού 42% για την εκλογή δημάρχων και νομαρχών από την πρώτη Κυριακή.

Η πρότασή μου είναι η εξής: Για να εκλεγεί ο πλειοψηφών συνδυασμός που θα πάρει ποσοστό 42% έως 50%, να εκλέγεται από την πρώτη Κυριακή, μόνο εάν έχει απόσταση από το δεύτερο συνδυασμό τουλάχιστον τρεις μονάδες, οι οποίες είναι ενδεικτικό παράδειγμα. Θα μπορούσε να είναι και πέντε και δέκα μονάδες, ό,τι νομίζουμε.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ούτε μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε και ολοκληρώνω.

Θεωρώ ότι αυτή η δεύτερη προϋπόθεση αμβλύνει κατά πολύ το έλλειμμα νομιμοποίησης που διακρίνει έναν δήμαρχο ή νομάρχη, ο οποίος εκλέγεται με πλειοψηφία μικρότερη από την απόλυτη.

Αυτά για την αρχή του νομοσχεδίου, δηλαδή τα άρθρα 2 και 3. Επιφυλάσσομαι για τα άρθρα 1 και 4 στη συζήτηση των άρθρων.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Ο κ. Βλατής έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΛΑΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην εποχή μας, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης οι υπερεθνικοί, οικονομικοί και πολιτικοί θεσμοί, τα κέντρα λήψεως των αποφάσεων ενισχύονται όλο και περισσότερο, γίνονται όλο και περισσότερο μακρινοί και αόρατοι για τους πολίτες. Σε αυτήν την εποχή οι πολίτες όλο και περισσότερο νιώθουν την ανάγκη να βρίσκονται κοντά στο πλησιέστερο επίπεδο εξουσίας, στην πλησιέστερη έκφραση της οργανωμένης πολιτείας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους, να βρίσκονται κοντά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Οι θεσμοί της Αυτοδιοίκησης είναι θεσμοί που διευρύνουν τη δημοκρατία. Είναι οι θεσμοί που αντιμετωπίζουν άμεσα την πιο σκληρή πλευρά της ζωής του πολίτη, την καθημερινότητα. Αντιμετωπίζουν το πρόβλημα του πολίτη κοντά στην πηγή της γέννησής του. Συνομιλούν καθημερινά με τους πολίτες και αντιμετωπίζουν σωστά και δικαιολογημένα την καθημερινή αμείλικτη κριτική, τον κοινωνικό έλεγχο. Επιζητούν εκ των πραγμάτων την καθημερινή πραγμάτωση της συναίνεσης, η οποία είναι αναγκαία συνθήκη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ισχυρή, λοιπόν, Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είναι η αυτοδιοίκηση των περιχαρακωμένων κομματικών ή παραταξιακών χώρων και κατ'επέκταση των δημάρχων και των δημοτικών συνδυασμών. Είναι η Αυτοδιοίκηση των υπερβάσεων και του διαλόγου, των κοινωνικών συμφωνιών και της αποτελεσματικότητας.

Κάποιοι ονομάζουν τις συμφωνίες αυτές συναλλαγή. Είναι οι ίδιοι που δεν διστάζουν, δεν χάνουν ευκαιρία να ταυτίζουν την Τοπική Αυτοδιοίκηση με τη διαφθορά και πριν και τώρα. Είναι τελικά οι ίδιοι που αντιμάχονται σκληρά την πραγμάτωση της αποκέντρωσης, την εμβάθυνση της δημοκρατίας.

Η συναλλαγή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι «πρόνομο» μερικών μόνο τμημάτων ή ατόμων της κοινωνίας. Η συναλλαγή θα υπάρχει και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και σε όποιο βαθμό υπάρχει και στις άλλες εκφράσεις του πολιτικού μας συστήματος, όσο και εάν υποκριτικά πολλοί το ξεχνούν. Είναι, λοιπόν, κατ'επείκη χαρακτηρισμό αφελές το επιχείρημα, που ουσιαστικά είναι και το μοναδικό, ότι με την εισαγωγή του 42% θα προκύψουν πιο ισχυροί δήμοι.

Το μόνο που μπορεί να προκύψει είναι να κάνει η Κυβέρνηση του κ. Καραμανλή έναν καλό απολογισμό -έτσι τουλάχιστον νομίζει- σε μερικούς μεγάλους δήμους της χώρας μας που δίνουν και κάποιες πολιτικές εντυπώσεις. Γιατί εάν ήθελε πράγματι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ισχυρή Αυτοδιοίκηση,

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΑΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να ξέρουμε τι ψηφίζουμε. Το άρθρο 1 περιέχει διάταξη σαφώς ψευδοερμηνευτική. Ουδέποτε κανείς επιστήμων και κανένα εκλογοδικείο δεν θεώρησε ότι υπάρχει ίχνος ασάφειας στις διατάξεις των εκλογικών νόμων, σύμφωνα με τις οποίες τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται με τα έγκυρα.

Σε αμφισβήτηση, σε «γκρίζα ζώνη» ήταν η συνταγματικότητα αυτών των σαφέστατων εκλογικών διατάξεων. Και παγίως η νομολογία των εκλογοδικείων έκρινε σύμφωνες με το Σύνταγμα τις διατάξεις αυτές, έως την έκδοση της ατυχεστάτης και απαράδεκτης γνωστής απόφασης υπ' αριθμόν 12 του 2005 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

Η απόφαση αυτή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν αμφισβήτησε σε κανένα σημείο τη σαφήνεια των διατάξεων, με βάση τις οποίες δεν προσμετρώνται τα λευκά στα έγκυρα. Έκρινε ασύμβατες αυτές τις διατάξεις με την αρχή της ισότητας του Συντάγματος, η οποία εδώ εμφανίζεται ως αρχή ίσης μεταχείρισης των εκλογέων, και προς την αρχή της ελευθερίας της έκφρασης. Συνεπώς, κανένα αυριανό εκλογοδικείο δεν κωλύεται να κρίνει και πάλι αντισυνταγματικές αυτές τις διατάξεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν το άρθρο 1 εισάγεται για λόγους συμβολικούς, δηλαδή για να καταδειχθεί η βούληση του αντιπροσωπευτικού της λαϊκής κυριαρχίας Σώματος, που είναι η Βουλή, αυτό δέχομαι ότι έχει την αξία του. Και με αυτή την έννοια θα ιληφίσω τη σχετική διάταξη. Αυστηρά νομικά, όμως, να ξέρουμε ότι μόνο ο αναθεωρητικός νομοθέτης μπορεί να αποτρέψει την εκ νέου έκδοση παρεμφερούς απόφασης, αποσαφηνίζοντας τη δική του βούληση, που είναι υπερτέρα της βούλησης του κοινού νομοθέτη.

Με τις απόψεις αυτές στην επιτροπή είχε συμφωνήσει και ο κύριος Υπουργός. Διαφωνία υπήρξε και υπάρχει στο κατά πόσον μια σχετική διάταξη, σαν αυτή του άρθρου 1, μπορούσε να εισαχθεί μετά την κατάθεση της οικείας προσφυγής στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Αυτό το ερώτημα έχει πλέον απλά ιστορική σημασία, όμως θα ήθελαν μια απάντηση οι Βουλευτές που έχασαν την έδρα τους με βάση αυτήν την απόφαση.

Εγώ υποστηρίζω ότι μια διάταξη σαν τη συζητούμενη μπορούσε να εισαχθεί και μετά την κατάθεση της προσφυγής στο εκλογοδικείο και το στηρίζω αυτό και στην άποψη του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, το οποίο στις προϋποθέσεις για να είναι μια διάταξη ερμηνευτική αναφέρει –υπό δ'– ότι η

διάταξη αυτή πρέπει να ισχύει κατ' ουσίαν και –προσέξτε– να έχουν γεννηθεί από την εφαρμογή τους σχετικές αμφισβητήσεις. Δεν έχουμε εδώ αυτή την περίπτωση, όταν με την προσφυγή αμφισβητήθηκαν οι ουσιαστικές διατάξεις;

Και, κύριε Υπουργέ, να σας θυμίσω ότι σε ένα άλλο νομοσχέδιο εισάγετε πάλι μια ψευδοερμηνευτική διάταξη; Είναι εκκρεμές το νομοσχέδιο, έχει περάσει από τη Διαρκή Επιτροπή. Σε αυτήν λέτε ότι οι τακτοποιήσεις αμφισβητούμενων δαπανών των Ο.Τ.Α. κρίνονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο με κάποιον τρόπο που έχει ήδη νομοθετηθεί. Και επειδή το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε ότι δεν περιλαμβάνονται κάποιες δαπάνες στη διάταξη που ψηφίστηκε, έρχεστε τώρα, ενώ ήδη το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει εκφράσει αυτές τις αμφιβολίες, και ερμηνεύετε αυτές τις διατάξεις.

Νομίζω, λοιπόν, ότι μπορούσε και τότε, σε 'κείνο το χρόνο, να ψηφιστεί μια διάταξη παρεμφερής με το άρθρο 1, η οποία βεβαίως –θα μου πείτε– θα είχε πάλι τη συμβολική της αξία. Ναι, θα είχε τη συμβολική της αξία, όμως θα δηλωνόταν πανηγυρικά η βούληση του Σώματος και θα αποτρεπόταν το «πραξικόπημα» αυτό του εκλογοδικείου.

Ευχαριστώ.

το λόγο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Ομιλώντας χθες επί της αρχής, σχολίασα τα άρθρα 2 και 3, τα οποία συνιστούν και την αρχή του συζητούμενου νομοσχεδίου. Δεν θα επαναλάβω τα σχόλιά μου. Θα επαναλάβω, όμως, την πρόταση την οποία κατέθεσα, διότι δεν έλαβα απάντηση προφορική, εκτός αν θεωρείται απάντηση η σιωπή επί της προτάσεως.

Τι πρότεινα, λοιπόν, για την άμβλυνση του ελλείμματος δημοκρατικής νομιμοποίησης που εισάγεται με τη σχετική πλειοψηφία, η οποία εφεξής θα απαιτείται για την εκλογή δημάρχων και νομαρχών από τον πρώτο γύρο; Πρότεινα και μια δεύτερη προϋπόθεση, πέραν του ορίου του 42%. Η δεύτερη αυτή προϋπόθεση είναι να υπάρχει μια απόσταση ποσοστού ανάμεσα στον πλειοψηφούντα συνδυασμό, ο οποίος θα έχει ένα ποσοστό μεταξύ 42% και 50% και στο δεύτερο και αυτό το ποσοστό θα μπορούσε να είναι 3% ή 4% ή 5%. Έτσι, θα έχουμε μία άμβλυνση του ελλείμματος δημοκρατικής νομιμοποίησης.

Σκεφθείτε αυτό που προτείνω με παραδείγματα. Ο πλειοψηφών συνδυασμός λαμβάνει 42,1%, ο δεύτερος 41,9% και εκλέγεται από την πρώτη Κυριακή ο πλειοψηφών συνδυασμός. Έχουμε ελάχιστη διαφορά ψήφων, έχουμε σχετική πλειοψηφία, έχουμε σαφώς έλλειμμα νομιμοποίησης. Είναι πολύ διαφορετικό, αν έχουμε την ίδια διαφορά ανάμεσα στην Α' και Β' παράταξη, αν έχει ο πρώτος 50,1% και ο δεύτερος 49,9%, διότι, απλούστατα, ο πρώτος έχει την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 4, το οποίο καταψηφίζω με ιδιαίτερη έμφαση, όπως άλλωστε έπραξα και στην αρμόδια επιτροπή. Δεν είμαι αντίθετος τα κόμματα να έχουν το προσωπικό που χρειάζονται, για να ασκήσουν κατά τον καλύτερο τρόπο τις δραστηριότητές τους. Δεν έχω πρόβλημα και με τους αριθμούς. Είμαι, όμως, αντίθετος με τις αποσπάσεις του προσωπικού. Η Δημόσια Διοίκηση με τις αθρόες αποσπάσεις στερείται ικανού αρθμητικά και ποιοτικά προσωπικού. Και αυτό, γιατί υποθέτω ότι κανένα κόμμα δεν θα θέλει να αποσπά ανίκανους δημοσίου υπαλλήλους.

Πώς αναπληρώνεται αυτό το προσωπικό, που θα λείπει από τη Δημόσια Διοίκηση; Μια απάντηση είναι, με συμβασιούχους. Θα έλεγα, όμως, «αλίμονο», αν γινόταν αυτό. Μια δεύτερη απάντηση είναι ότι έτσι, με τις αποσπάσεις αυτές, ίσως να αποδεικνύεται ότι αυτό το προσωπικό δεν ήταν τόσο χρήσιμο και απαραίτητο στη Δημόσια Διοίκηση.

Η πρότασή μου είναι να υπάρχει ικανός αριθμός προσοντούχων ανθρώπων, οι οποίοι θα υπηρετούν στα κόμματα. Αυτό, όμως, το προσωπικό θα επιλέγεται με μέριμνα των κομμάτων, από τη δεξαμενή της ελεύθερης αγοράς, με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου και η κάλυψη της δαπάνης θα γίνεται από την κρατική επιχορήγηση. Εξ όσων γνωρίζω, οι αποσπασμένοι δημόσιοι υπάλληλοι εδώ και εκεί ξεπερνούν τις δεκάδες χιλιάδες.

Τελειώνω, λέγοντας ότι δεν δέχομαι το επιχείρημα του κυρίου Υπουργού, όπως το εκφώνησε στην αρμόδια επιτροπή, ότι έτσι θα υπάρχει ο φόβος, οι συμβάσεις που θα συνάπτουν τα κόμματα με τους ιδιώτες, που θα είναι ιδιωτικού δικαίου, ενδεχομένως να οδηγήσουν σε μονιμοποίηση. Αυτό δεν το αντλαμβάνομαι. Τα κόμματα είναι εθελοντικές ενώσεις προσώπων και δεν καταλαβαίνω τι σημαίνει το ότι αυτοί οι ιδιωτικού δικαίου εργαζόμενοι θα ζητούν τη μονιμοποίησή τους στο δημόσιο τομέα. Αυτά είναι τελείως αστήρικτα πράγματα και δεν πρέπει να λέγονται σε καμία αίθουσα.

Κύριε Πρόεδρε, εκτός από τα άρθρα 2 και 3, καταψηφίζω και το άρθρο 4, παρ' όλο που μου δηλώνεται ότι έχουν συμφωνήσει τα δύο μεγάλα κόμματα.